

Smittskydd Gotland - verksamhetsberättelse 2023

Uppdrag

Smittskyddsläkaren har ett samlat ansvar för smittskyddsarbetet inom det område där hen verkar enligt Smittskyddslagen (2004:168). Smittskyddsenhetens uppdragsbeskrivning finns i DocPoint STY-13592.

Resurser

Under 2023 har smittskyddsenheten bemannats av administratör, smittskyddssjuksköterska och smittskyddsläkare. En timanställd biträdande smittskyddsläkare har varit ställföreträdande smittskyddsläkare vid semester och annan frånvaro.

Årets verksamhet

Eliminera Hepatit C:

År 2015 fastställde Världshälsoorganisationen, WHO, målet att till år 2030 eliminera hepatit B och C som allvarliga hot mot folkhälsan. Alla medlemsländer i WHO, inklusive Sverige, har antagit detta elimineringsmål. Den första versionen av elimineringsplanen rör hepatit C som bedömdes som mest angeläget.

I Region Gotland har en arbetsgrupp tillskapats med deltagare från smittskydd och infektionskliniken. Den första åtgärden var att inkludera provtagning för hepatit C i screeningen av blivande mödrar. Under året har det genomförts informationskampanjer till allmänheten och till sjukvården. Totalt 528 personer har provtagits för hepatit C, ingen av dessa har visat sig vara smittad. Arbetet för att eliminera hepatit C kommer att fortsätta med inriktning mot personer med riskbeteende.

Borttagande av blodsmittemärkning i journaler:

Hälsö- och sjukvårdsdirektören har på initiativ av smittskyddsläkare fattat beslut om borttagande av blodsmittemärkning i patientjournalerna.

Kostnadsfrihet vid isolering:

Hälsö- och sjukvårdsnämnden har på initiativ från smittskyddsläkare fattat beslut att isoleringsvård som ges på grund av sjukdom som regleras i smittskyddslagen ska ges kostnadsfritt.

Studie Ax:

Studie Ax är en samlarbetsgrupp inom några smittskyddsenheter. I september anordnades en konferens i Visby.

Strama:

Se särskild verksamhetsrapport.

Clostridium perfringens i dricksvatten:

I november konstaterades clostridium perfringens i dricksvatten i Visby med omnejd. För smittskydd innebar utbrottet en roll i R-SSL samt att hantera förfrågningar från media. Inga sjukdomsfall kunde knytas till utbrottet.

Pandemin covid-19:

Pandemin orsakad av covid-19 är i en ny fas. Det är fortsatt virusvarianten omikron som dominerar. Under 2023 konstaterades 467 fall av covid-19 på Gotland. Totalt har 12 796 personer diagnosticerats med covid-19 på Gotland sedan den 11 mars 2020.

Vaccinationer:

Covid-19:

Vaccinationer mot covid-19 har erbjudits enligt Folkhälsomyndighetens rekommendationer. Under vårdosen erbjöds samtidig vaccination mot pneumokocker, och under höstdosen samvaccination mot säsongsinfluensa. Smittskyddsläkaren deltar som medicinskt sakkunnig i vaccinationsarbetet.

Säsongsinfluensa:

Vaccinationerna mot säsongsinfluensa började den 7 november. De boende på SÄBO eller inskrivna inom hemsjukvården har erbjudits ett adjuvanterat (förstärkt) influensavaccin, Fluad tetra. Övriga har haft tillgång till standardvaccin Vaxigrip tetra. Statistiken avseende årets influensavaccinationer blir klar under våren 2023.

Pneumokocker:

Den 1 december 2022 trädde ett nytt särskilt vaccinationsprogram mot pneumokocker i kraft. Det omfattar personer i vissa medicinska riskgrupper samt samtliga som fyller 75 år under året. Sedan tidigare har Gotland ett regionalt beslut att personer från och med 65 års ålder erbjuds kostnadsfritt vaccin mot pneumokocker. Ytterligare en nyhet är att det nu rekommenderas upprepade vaccindoser. Vaccinationer mot pneumokockinfektioner erbjöds via vaccinationsenheten under vårens vaccinationskampanj mot covid-19.

Utbrott/smittspårning

Se även Bilaga 1: Statistik över sjukdomar enligt smittskyddslagen.

Under året har flertalet smittspårningar gjorts relaterat till pandemin med covid-19.

Säsongen 2022 – 2023 noterades 165 fall av influensa på Gotland, varav 129 typades till Influenta A. Det kan jämföras med säsongen 2021 – 2022 då 41 fall diagnosticerades på Gotland. För säsongen 2023 – 2024 har 53 personer diagnosticerats med influensa A och 8 med influensa B fram till årets slut.

- Ingen person diagnosticerades med TBE (fästingburen hjärninflammation) under året, trots att antalet fall ökar nationellt.
- Ett fall av tuberkulos har konstaterats under året, ett importfall.
- En person drabbades av sepsis orsakad av listeria, ett importfall.

- Två fall av legionella konstaterades, varav ett importfall. Ytterligare en person hemmahörande i ett annat län diagnosticerades med legionella där utredningen visade att smittkällan fanns på Gotland.
- 7 fall av entero-hemorrhagisk E.coli (EHEC) diagnosticerades varav fyra var barn och tre vuxna.
- 6 fall av Salmonella identifierades på Gotland där tre hade importsmitta och tre inhemsk smitta.
- 6 fall av cryptosporidier diagnosticerades på ön. Ett var importsmitta och fem inhemskt smittade.
- 48 fall av campylobacter inträffade under året vilket kan jämföras med 29 fall under 2022. Sju var importfall, en saknade uppgift och övriga inhemskt smittade.
- Tre fall av hepatit B anmäldes under året, samtliga importfall. En person hade därtill hepatit D.
- Fyra fall av hepatit C konstaterades, samtliga inhemskt smittade.
- Tio fall av invasiv infektion med betahemolyserande grupp A-streptokocker konstaterades under året. Det är en tydlig ökning från tidigare år, vilket är samma mönster som har noterats nationellt.

För statistik avseende multiresistenta bakterier se Bilaga 1.

STI- gruppen och övrigt rörande STI

STI-gruppen samlar aktörer som arbetar för att hantera sexuellt överförbara sjukdomar (STI = Sexually Transmitted Infections) i Region Gotland. Smittskyddsläkaren är sammankallande.

Gruppen diskuterar statistik och strategier kring förebyggande av STI. Ett viktigt mål är att till skapa en sammanhållen STI-mottagning på Gotland.

Inom området sexuellt överförbara infektioner så diagnosticerades totalt 138 fall av klamydia under 2023. 8 fall av gonorré har noterats under året, samma antal som 2022. Tre personer var smittade utomlands, två i Sverige och tre hade oklar smittort. En person befanns smittad med HIV diagnosticerades, smittad utomlands. En person diagnosticerades med syfilis, även denna smittad utomlands.

Lokala nätverk och utbildningar

Smittskyddsläkaren ingår i Katastrofmedicinskt råd.

Smittskyddsenheten samverkar lokalt med livsmedelsinspektörer, enheten för miljö- och hälsa och länsveterinär samt med barnhälsovård och elevhälsa.

Smittskyddssjuksköterskan har haft utbildning i smittspårning vid STI för vårdcentralernas distriktssköterskor.

Smittskyddssjuksköterskan har deltagit i utbildning i smittskydd och hygien för hygienombud och rektorer inom förskolan.

Smittskyddsläkaren och hygiensköterska har ansvarat för utbildning i smittskydd och vårdhygien till AT-läkare.

Nationella nätverk

Smittskyddsenheten samverkar med Folkhälsomyndigheten i frågor som rör smittskydd och vaccinationer.

Smittskyddsenheten samverkar med övriga regioner via SKR avseende vaccinationer mot covid-19.

Smittskyddsenhetens medarbetare har deltagit i nationella möten med Smittskyddsläkarföreningen, Smittskyddssjuksköterskornas förening samt i den nationella Smittskyddskonferensen.

Lokala riktlinjer och hemsida

Rutiner och riktlinjer har uppdaterats fortlöpande och finns i DocPoint.

Media och kommunikation

En stor del av arbetet under året har inneburit intern och extern kommunikation relaterat till pandemin med covid-19.

Hälso- och sjukvårdsnämnden

Smittskyddsläkarens muntliga information till hälso- och sjukvårdsnämnden om smittskyddsenhetens arbete kommer att ske i februari 2024.

Planering för arbetet inom smittskydd under 2024

Fortsatt aktivt arbete med pandemin avseende övervakning av nya virusvarianter.

Fortsatt arbeta för att tillse god tillgång till vaccinationer enligt

Folkhälsomyndighetens rekommendationer.

Arbeta fram en rutin för hälsosamtal och vaccinationer av personal inom vård och omsorg vid nyanställning såväl som för befintliga medarbetare.

En översyn pågår avseende hur kostnaderna avseende provtagning för smittsamma sjukdomar hanteras i regionen.

Fortsatta utbildningar av hygienombud i förskolorna.

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

Marie Loob
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Bilaga 1: Statistik över sjukdomar enligt smittskyddslagen:

Sexuellt överförbara sjukdomar	2019	2020	2021	2022	2023
Gonorré	9	6	4	8	8
HIV-infektion	0	4	1	3	1
Klamydiainfektion	233	181	177	203	138
Syfilis	0	1	0	0	1

Multiresistenta bakterier	2019	2020	2021	2022	2023
Extended spectrum Betalaktamase ESBL	41	29	28	48	56
Extended spectrum Betalaktamase ESBLcarba	0	0	0	0	1
Meticillinresistenta gula stafylokker (MRSA)	19	14	26	25	17
Pneumokocker med nedsatt känslighet för pc	1	3	0	1	1
Vancomycinresistenta Enterokocker (VRE)	3	0	1	1	0

Hepatiter	2019	2020	2021	2022	2023
Hepatit A	0	0	2	0	0
Hepatit B	3	5	3	2	3
Hepatit C	4	7	7	5	4
Hepatit D	0	0	0	0	1
Hepatit E	0	0	0	0	0

Mag- och tarminfektioner	2019	2020	2021	2022	2023
Campylobacter	52	20	32	29	50
Cryptosporidier	6	3	5	2	6
Entamoeba histolytica	0	0	2	0	0
Enterohemorragisk E.Coli (EHEC)	2	3	3	1	7
Giardia	16	4	6	3	2
Salmonella	13	6	7	2	6
Shigella	3	0	12	2	0
Yersinia	2	0	4	1	0

Mykobakterieinfektioner	2019	2020	2021	2022	2023
Atypiska mykobakterier	3	2	1	4	1
Tuberkulos	1	7	2	1	1

Invasiva infektioner	2019	2020	2021	2022	2023
Betahemolyserande grupp-A-streptokocker (GAS)(invasivt)	6	0	1	2	10
Haemophilus influenza (invasivt)	3	2	0	1	0
Listeria (invasivt)	0	1	1	1	1
Meningokocker (invasivt)	0	0	0	1	0
Pneumokocker (invasivt)	10	2	4	11	15

Övriga infektioner	2019	2020	2021	2022	2023
Covid-19	-	1865	2949	7114	467
Influensa A	187	52	9	84	113
Influensa B	5	8	0	2	40
Denguefeber	1	0	0	1	0
Kikhosta	3	1	0	0	0
Legionella	5	1	0	1	2
Malaria	3	0	0	0	0
TBE (Fästingburen encefalit)	3	0	1	1	0
Tetanus (Stelkramp)	0	0	0	0	0
Trikinos	0	0	0	0	0
Vibrioinfektion exl. Kholera	2	1	1	0	0
Viral meningoencefalit	4	0	4	4	2
Totalt	643	2228	3293	7564	938
Totalt förutom Covid-19	643	363	344	450	471